

Koncepcja programowa i organizacyjna

„Odnowy” – nowoczesnego miejsca

spotkań i rozwoju seniorów

Odnowa - Od Nowa

Nazwą odwołujemy się do legendarnego klubu studenckiego. Powstał pod koniec lat 50-tych na fali odwilży jako klub ZSP i działał przy ul. Wielkiej w Poznaniu do roku 70. Na skutek protestów mieszkańców przeniesiono go do Zamku i w 71r., po roku przerwy, Od Nowa znowu funkcjonowała.

W pierwszej siedzibie odbywały się jazzowe koncerty i jazzowe fajfy. Grali: Komeda, Jan Ptaszyn Wróblewski, Nahorny. Z nowym miejscem natomiast związany był Zbigniew Górny i Jan A.P.Kaczmarek. W 1964 roku Lech Raczak i Tomek Szymański (późniejszy długoletni dyrektor Teatru w Gnieźnie) założyli poetycki, nawiązujący do „Teatru Zielona Gęś”, Studencki Teatr Ósmego Dnia, który w latach siedemdziesiątych w nowej siedzibie klubu stał się teatrem eksperymentalnym i opozycyjnym. Również w latach 70. wydawano żywą muzyczną gazetę „Dźwiękowiec”, funkcjonował poznański oddział *Jeunesses Musicales*, (pod patronatem którego działała orkiestra *Pro Musica* Agnieszki Duczmal, przekształcona z czasem w Orkiestrę Kameralną PR i TV AMADEUS) organizowano wystawy, festiwale, czytano poezję... i inne pełne pasji działania twórczej poznańskiej braci studenckiej inspirowały, zmuszały do dyskusji i jawiły się jak kolorowy, fascynujący świat na tle szarości lat 60 i 70 tych.

Były także wzorem dla następnych pokoleń. Na bazie tego kulturalnego, społecznego fermentu i tej aktywności mogły wzrosnąć idee Solidarności.

Ci twórczy młodzi ludzie teraz są seniorami i warto stworzyć im jeszcze jedną odśroinę, dać jeszcze szansę stworzenia czegoś wartościowego dla siebie, przyjaciół i pokazania przyszłym seniorom, że warto być „socjalnym”, społecznym, twórczym, wychodzić do ludzi - bo taka postawa jest najlepszym antydepresantem i przedłuża życie. Umożliwia także utworzenie wspólnoty i artykułowanie mocnego głosu poznańskich seniorów.

Co to „Odnowa”?

Proponujemy powołanie do życia miejsca spotkań i rozwoju osób w wieku dojrzałym, dostosowanego do potrzeb nowej generacji seniorów - coraz liczniejszej grupy mieszkańców Poznania. „Odnowa” powinna zapewnić seniorom aktywne życie na emeryturze, realizowanie swoich pasji oraz stworzyć możliwości do dzielenia się swoimi kompetencjami. Powinna spełniać funkcje edukacyjne, informacyjne, integrujące ludzi i umożliwiające ich aktywność oraz realizowanie pasji w nowoczesnych warunkach. To powinno być miejsce, w którym można by przejrzeć czasopisma, ale także pożyczyć książkę, spotkać się z pisarzem, obejrzeć film, podyskutować, zorganizować spotkanie dla swojej lokalnej grupy działania, warsztaty czy nawet kameralny koncert.

„**Odnowa**” winna więc wzorem Cicibora, Aspirynki, Akumulatorów, właśnie Od Nowy . . . .i innych klubów łączyć w sobie różne funkcje np. :

kawiarni, otwartej dla wszystkich nie zobowiązującej do udziału w czymkolwiek, gdzie można porozmawiać przy niedrogiej kawie i smacznym cieście czy przeczytać prasę .

Kawiarnia może także stanowić bazę dla warsztatów kulinarnych, których najlepsze produkty mogą wejść do menu, poszerzając ofertę o śniadania czy lunchowe zupy i sałaty.

Zaplecze gastronomiczne powinno być prowadzone przez wyłonionych w konkursie kulinarnie kreatywnych ludzi czy spółdzielnie socjalnie, dające zatrudnienie bezrobotnym, stojącym na skraju senioralnego wieku;

biblioteki, z darmowym dostępem do Internetu, gazet i tygodników, z możliwością wypożyczenia książki i książek do słuchania oraz zorganizowania spotkań związanych z książką np. w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki organizowanych od kilku lat przez Instytut Książki. Jest to idea, która powstała w Wielkiej Brytanii, przeniesiona do kilku krajów Europy. Klub tworzy od 2 do 15 osób, które chcą dyskutować o przeczytanych książkach. W Polsce Instytut Książki opłacał klubom kupno książek, a także spotkania z autorami.

Oprócz tego cała gama aktywności seniorów inspirowana pisaniem i czytaniem z seniorami w roli odbiorców i twórców tych warsztatów;

miejsca inicjatyw społecznych, gdzie ludzie w wieku dojrzałym mogliby realizować swoje propozycje np. spotkania z ciekawymi ludźmi – seniorami, akcje niedzielnego czytania najmłodszym, czy zorganizować, w ramach **wolontariatu kompetencyjnego**, korepetycje dla słabszych uczniów, czy w grupach „Mistrz i uczeń” być przewodnikiem i inspirować zdolną młodzież w różnych dziedzinach . Można by także poprowadzić warsztaty dla młodzieży „ Co to znaczy być seniorem”, wykorzystując np. skafander starości itp.;

miejsca rozwoju wolontariatu seniorów (w tym przede wszystkim wolontariatu kompetencyjnego),

gdzie będzie prowadzona baza danych wolontariuszy, ich potencjału oraz będą przyjmowane zgłoszenia firm, instytucji, projektów poszukujących wolontariuszy; w tym miejscu będą powstawały projekty kampanii edukacyjnych i społecznych dotyczących idei wolontariatu, będą powstawały projekty i programy wykorzystujące wolontariat oraz wspierające wolontariuszy;

miejsca realizacji warsztatów np.:

rozwojowych, kulinarnych, komputerowych, fotograficznych, florystycznych, turystycznych (np. projektowanie tras wycieczek, tworzenie questów poznańskich), nauki gry w brydża, szachy czy innych gier planszowych, karcianych wspierających pracę mózgu itp; oraz warsztatów organizowanych przez seniorów dla dzieci i młodzieży lub grup zawodowych

(patrz propozycje działań);

miejsca prób grup śpiewaczych i kameralnych koncertów, czy kameralnych przedstawień teatralnych, monodramów (realizowanych przez seniorów lub zawodowych i zaprzyjaźnionych aktorów). Po premierze monodramy, spektakle czy koncerty mogłyby być prezentowane w Klubach Seniora czy Domach Opieki Społecznej, klubach osiedlowych;

miejsca integrującego organizacje i ludzi służących seniorom, wspierającego Rady Osiedlowe i osiedlowe kluby senioralne w zakresie aktywności na rzecz seniorów, miejsca tworzenia partnerstw projektowych, w praktyce realizujące politykę senioralną samorządu – kontynuacja działalności CIS-u;

miejsca wystawienniczego z możliwością prezentacji działalności plastycznej, fotograficznej, kolekcjonerskiej i innej.

Po co?

Warunkiem dobrego długiego życia jest aktywność i bycie z ludźmi. W Poznaniu funkcjonuje kilkadziesiąt klubów studenckich, za to brakuje miejsc odpowiadających potrzebom współczesnych, nowoczesnych seniorów. Istniejące kluby seniora pamiętają inną epokę, w wielu przypadkach są otwarte sporadycznie, często mają nieatrakcyjną ofertę. Nowoczesnych miejsc spotkań i integracji seniorów powinno przybywać. Podobne projekty powinny powstać nie tylko w centrum miasta, ale także na osiedlach, które mają coraz bardziej starzejącą się populację oraz nieadekwatne, nieliczne i mało przyjazne architektonicznie obszary integracji społecznej. Akcję tworzenia lub modernizacji takich miejsc warto zainicjować, tworząc pierwszy przykład. Tym bardziej, że Poznań został przyjęty do Sieci Miast Przyjaznych Starzeniu.

„**Odnowa**” powinna umożliwiać aktywność osób w wieku dojrzałym, rozumianą zarówno jako pracę na rzecz innych (prowadzenie warsztatów, projektów, spotkań) lub udział w roli uczestnika - odbiorcy rozwijającego swoje zainteresowania. Aby taką aktywność rozwijać, konieczne jest odpowiednio wyposażone miejsce. Działalność „**Odnowy**” to także okazja do budowania więzi międzypokoleniowej i zagospodarowania zasobów, jakimi dysponują osoby odchodzące z życia zawodowego.

To także konkretny sposób na przeciwdziałanie procesom wykluczania społecznego osób starszych.

Dla kogo?

Podmiotem wszelkich działań są seniorzy i w zależności od ich woli, jako wykonawcy lub jako odbiorcy oferty. W zależności od realizowanego projektu „**Odnowa**” ma być również otwarta dla wszystkich innych grup wiekowych – dla osób zbliżających się do granicy kariery zawodowej, dla dzieci i młodzieży, dla różnych grup zawodowych.

Jest także bardzo ważne, by położona w centrum „**Odnowa**” była miejscem integracji i współpracy osób działających lokalnie na rzecz seniorów, w klubach seniora, DPS-ach. Dzięki takiej współpracy można by inspirować i wspierać lokalne osiedlowe inicjatywy. Byłby to rodzaj inkubatora dla klubów seniora.

Położenie

Lokal około 200 – 400 m², zlokalizowany na parterze, jedno lub dwupoziomowy dobrze skomunikowany i blisko przystanku komunikacji miejskiej, od frontu z wejściem z poziomu ulicy. Proponujemy, aby przestrzeń była otwarta, z możliwością podzielenie jej na mniejsze strefy mobilnymi meblami i zielenią. Konieczna jedna duża sala (100 osób) i kilka mniejszych umożliwiających różnorodną działalność kulturalną.

Propozycje działań ¹

1. zajęcia teatralne (np. warsztaty głosu), realizacja małych form teatralnych, muzycznych i tanecznych,
2. zajęcia związane ze śpiewaniem (np. śpiewamy piosenki Agnieszki Osieckiej, Młynarskiego czy Wasowskiego i Przybory),
3. koncerty jazzowe i inne,
4. nauka gier karcianych i wszelkich rozrywek umysłowych,
5. promocja literatury i czytania: np. prezentacje nowości książkowych, warsztaty dla piszących, spotkania autorskie, dyskusje wokół książki wg sprawdzonego i w Polsce projektu Dyskusyjne Kluby Książki, zajęcia biblioterapeutyczne, włączanie się w ogólnopolskie akcje czytelnicze np. Odjazdowy Bibliotekarz (wycieczki rowerowe) czy Cała Polska Czyta Dzieciom. Prezentacja nowych możliwości czytania: ebooki, zasoby bibliotek cyfrowych (np. Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej),
6. spotkania z ciekawymi ludźmi (także poznańskimi twórczymi seniorami), opowieści z podróży i doświadczeń innych kultur,
7. dyskusje społeczne: o mieście, o nowych społecznych zjawiskach, o problemach seniorów,
8. działalność wystawiennicza z zakresu: plastyki, fotografii, kolekcjonerstwa,
9. warsztaty fotografii i projekty fotograficzne (np. dokumentacja pracy twórczej seniorów Poznania, dokumentacja zmian zachodzących w mieście - historia jednej ulicy - swoisty dziennik),
10. warsztaty i wykłady dot. życia w wieku dojrzałym (np. z budżetu domowego - problem zadłużeń, praktyczne wskazówki dot. rozwoju technologicznego i zmian zachodzących w codziennym życiu), warsztaty komputerowe (np. e-administracja, e-bankowość, zakupy przez Internet, komunikatory, portale społecznościowe, obróbka zdjęć, darmowe zasoby do wykorzystania, zagrożenia w sieci, Internet),
11. warsztaty architektoniczne - mieszkanie seniora,
12. tworzenie grup pomocowych - docieranie do seniorów wykluczonych i samotnych,
13. inne.

---

¹ Uwaga!

- wszystkie projekty działań powinny być prowadzone w miarę możliwości w kooperacji z instytucjami kultury lub partnerami ngo;
- w miarę możliwości przy realizacji konkretnych działań należy wykorzystywać seniorów jako prowadzących lub animatorów;
- w miarę możliwości działania powinny wychodzić poza „Odnowę” i aktywizować seniorów lokalnie.

Wyposażenie

- zaplecze gastronomiczne dla małej kawiarni,
- estrada,
- fortepian,
- sala i wyposażenie dla stu osób/widzów,
- nagłośnienie,
- światła,
- projektor,
- zaplecze wystawiennicze,
- regały na książki i czasopisma,
- komputery wyposażone w oprogramowanie niezbędne do realizacji w/w działań,
- toaleta i winda dla niepełnosprawnych.

Forma organizacyjna

- wskazana przez samorząd, ale umożliwiająca samodzielne działanie i pozyskiwanie środków zewnętrznych;
- osoby zatrudnione to menager i animatorzy;
- na etapie tworzenia „Odnowy” konieczne konsultacje z seniorami – specjalistami w zakresie architektury, pedagogiki, psychologii, działań społecznych;
- sposób tworzenia oferty i jej realizacja powinna być oceniana przez Radę Programową.

opracowanie koncepcji

Joanna Ciechanowska-Barnuś, Anna Stuligrosz-Biedak

W powyższej koncepcji uwzględniono także sugestie Łucji Gromadzkiej-Biedrowskiej, Stefana Klepackiego, Jerzego Moszkowicza, Lidii Płatek, Danuty Sobczyńskiej, Alicji Urbańskiej, Grażyny Wydrowskiej, Anny Zalewskiej-Powalisz – uczestników spotkania poświęconego omówieniu koncepcji i zebraniu opinii zorganizowanego w dniu 21.02.2017 w Centrum Inicjatyw Senioralnych w Poznaniu.